

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

**РОМАНЮК Дарія, здобувачка вищої освіти
спеціальність 071 Облік і оподаткування
Запорізький національний університет**

Анотація: У статті досліджуються ключові аспекти цифрової трансформації підприємництва в Україні, зокрема вплив державної підтримки, автоматизації бізнес-процесів, електронної комерції, кібербезпеки та штучного інтелекту. Розглядаються сучасні виклики для бізнесу та перспективи подальшого розвитку цифрових ініціатив в Україні. Цифрова трансформація стає важливим фактором підвищення конкурентоспроможності підприємств, особливо у малому і середньому бізнесі, що сприяє адаптації до глобальних ринкових умов. Значна увага приділяється перспективам розвитку електронної комерції, кібербезпеки та використання великих даних для прийняття управлінських рішень.

Ключові слова: цифрова трансформація, підприємництво, електронна комерція, автоматизація бізнес-процесів, кібербезпека, штучний інтелект, великі дані, державна підтримка

Цифрова трансформація стає важливим напрямком розвитку підприємництва в Україні, оскільки вона дає можливість підвищити конкурентоспроможність підприємств та адаптуватися до нових вимог світового ринку. У даній роботі розглядаються ключові аспекти цифрової трансформації, такі як державна підтримка, цифровізація бізнес-процесів, електронна комерція, кібербезпека, використання штучного інтелекту, а також основні виклики, що стоять на шляху впровадження цих процесів.

У сучасних умовах цифрові технології стають не лише інструментом оптимізації внутрішніх бізнес-процесів, а й важливим фактором конкурентоспроможності на глобальному рівні. Підприємства, які впроваджують цифрові рішення, можуть швидше адаптуватися до змін на ринку, знижувати витрати на операції та підвищувати ефективність. Зокрема, пандемія COVID-19 значно прискорила процеси диджиталізації, змусивши підприємства переглянути традиційні бізнес-моделі та використовувати онлайн-канали для взаємодії з клієнтами. **[Error! Reference source not found.]**

Для України, де велика частина бізнесу все ще функціонує за традиційними моделями, цифрова трансформація стає необхідною умовою для збереження та розширення позицій на ринку. Особливо це стосується

середнього та малого бізнесу, який часто не має великих ресурсів для конкурентної боротьби, але може отримати перевагу через використання нових технологій. Згідно з опитуванням Київської школи економіки (KSE), понад 60% українських підприємств впровадили хоча б одну форму автоматизації бізнес-процесів до 2023 року, а 30% підприємств активно використовують хмарні сервіси для управління своїми ресурсами.

Український уряд активно сприяє цифровій трансформації як державного сектору, так і приватного бізнесу. Однією з ключових ініціатив є програма "Дія", яка спрощує взаємодію між державними органами та бізнесом, надаючи цифрові сервіси для реєстрації компаній, ведення бухгалтерії, подання звітності тощо. Завдяки цим інструментам бізнес стає більш прозорим, а підприємці отримують доступ до ключових адміністративних послуг у режимі онлайн.

Крім того, держава підтримує розвиток цифрової інфраструктури через ініціативи з розширення доступу до швидкісного інтернету, що є важливим аспектом для подальшої цифровізації бізнесу, особливо в сільській місцевості. Завдяки цьому, підприємці отримують нові можливості для розширення своєї діяльності в різних регіонах країни. **[Error! Reference source not found.]**

Одним із головних напрямків цифрової трансформації є автоматизація внутрішніх процесів компаній. Це включає впровадження CRM-систем (Customer Relationship Management), ERP (Enterprise Resource Planning) та інших інструментів для управління ресурсами, персоналом і взаємодією з клієнтами. Впровадження таких систем дозволяє знизити витрати, оптимізувати робочі процеси та покращити якість послуг.

Хмарні технології також грають важливу роль у модернізації бізнесу, дозволяючи підприємствам зберігати та обробляти великі обсяги даних без необхідності інвестувати у власні дата-центри. Це спрощує управління даними, знижує витрати на IT-інфраструктуру та забезпечує безперервний доступ до необхідної інформації для співробітників.

З розвитком інтернет-торгівлі електронна комерція стала важливим компонентом успішного підприємництва. Багато українських підприємців вже

використовують платформи електронної комерції для продажу своїх товарів та послуг як в Україні, так і за кордоном. Важливим аспектом є те, що електронна комерція дозволяє підприємствам значно розширити географію продажів без необхідності фізичної присутності в інших регіонах чи країнах.

Окрім цього, цифровий маркетинг стає ключовим інструментом для залучення нових клієнтів та утримання існуючих. Використання соціальних мереж, пошукової оптимізації (SEO), контекстної реклами та email-маркетингу дозволяє підприємствам краще зрозуміти потреби своїх споживачів і будувати ефективні стратегії взаємодії з ними.

З впровадженням цифрових технологій зростають ризики кібератак, які можуть поставити під загрозу не лише фінансову стабільність підприємства, а й його репутацію. За даними Міжнародної корпорації з кібербезпеки, протягом 2022 року українські компанії зазнали понад 2000 кібернападів. Відтак, 40% українських підприємств почали вкладати кошти у кібербезпеку як пріоритетний напрямок. Тому інвестування в кібербезпеку є критично важливим аспектом цифрової трансформації. Підприємства повинні захищати свої дані, системи та клієнтську інформацію, впроваджуючи надійні механізми захисту, такі як багатофакторна автентифікація, шифрування даних і регулярний моніторинг мережевої активності.

Відсутність належного захисту може привести до серйозних наслідків, таких як втрати даних, зупинка операцій та фінансові втрати через витік конфіденційної інформації або шкідливе ПЗ. Тому питання кібербезпеки повинні бути у пріоритеті під час впровадження цифрових рішень. [**Error! Reference source not found.**]

Штучний інтелект (AI) та аналітика великих даних (Big Data) відіграють важливу роль у цифровій трансформації, дозволяючи підприємствам автоматизувати рутинні завдання, покращувати прогнозування ринкових тенденцій та надавати персоналізовані послуги своїм клієнтам. До 2023 року понад 15% українських компаній застосовували AI-технології для автоматизації маркетингових процесів або покращення обслуговування клієнтів. Наприклад,

AI може використовуватися для створення алгоритмів, які аналізують поведінку споживачів і допомагають компаніям адаптувати свої пропозиції відповідно до змін попиту. [**Error! Reference source not found.**]

Аналітика великих даних також сприяє кращому розумінню ринку та його динаміки. Завдяки аналізу значних обсягів даних підприємства можуть виявляти тренди, оптимізувати свої бізнес-процеси та розробляти більш ефективні стратегії розвитку.

Цифрова трансформація в Україні стикається з низкою викликів. Одним із основних бар'єрів є недостатня цифрова грамотність персоналу. Багато співробітників потребують навчання для роботи з новими технологіями, що вимагає додаткових витрат і часу. Окрім цього, нерівномірний розвиток цифрової інфраструктури у різних регіонах країни обмежує доступ до швидкісного інтернету, що впливає на можливості цифровізації бізнесу в сільських районах.

Іншим викликом є недостатнє фінансування цифрових ініціатив, особливо для малого бізнесу, який часто не має ресурсів для впровадження дорогих технологічних рішень.

Попри виклики, перспективи цифрової трансформації в Україні є надзвичайно високими. Ключовим фактором успіху є активна співпраця між державою, бізнесом та освітніми закладами для забезпечення підготовки кадрів, підтримки інновацій і стартапів. Розвиток IT-індустрії та збільшення інвестицій у високотехнологічні галузі стануть основою для подальшого зростання цифрової економіки України. [**Error! Reference source not found.**]

Також варто зазначити важливість залучення іноземних інвесторів та партнерів, які можуть сприяти обміну знаннями і технологіями, що допоможе українським підприємствам інтегруватися у глобальну економіку.

Література:

1. Журнал «Ефективна економіка» - наукове фахове видання з питань економіки. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2020/12.pdf (дата звернення: 24.09.2024).

2. Погляд керівників бізнесу в Україні 2020. URL: https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2020/10/CEO-Outlook_2020_Ukraine.pdf (дата звернення: 24.09.2024).
3. Цифрові трансформації в Україні. URL: http://eap-csf.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/Research_DT_PF_WG2_ua-1.pdf (дата звернення: 24.09.2024).
4. Цифрова інтеграція та кіберзахист економіки України: правові аспекти та інноваційні стратегії. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/download/799/725/733> (дата звернення: 24.09.2024).
5. Електронний журнал. Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця. URL: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/MV-05-2023.pdf> (дата звернення: 24.09.2024).

Abstract: *The article examines the key aspects of the digital transformation of entrepreneurship in Ukraine, including the impact of state support, automation of business processes, e-commerce, cyber security, and artificial intelligence. Current business challenges and prospects for further development of digital initiatives in Ukraine are considered. Digital transformation is becoming an important factor in increasing the competitiveness of enterprises, especially in small and medium-sized businesses, which facilitates adaptation to global market conditions. Considerable attention is paid to the prospects for the development of e-commerce, cyber security and the use of big data for management decision-making.*

Keywords: *digital transformation, entrepreneurship, e-commerce, automation of business processes, cyber security, artificial intelligence, big data, government support*

**Науковий керівник – СЕЙСЕБАЄВА Наталія
к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
Запорізький національний університет,
м. Запоріжжя**